

NORSK

SOROPTIMIST INTERNATIONAL • NORGESUNIONEN

SOROPTIMA

FISKEREN:

Mari-Ann Johansen

INSPIRERENDE PÅ:

SIE Growth Academy

TEMA:

Anstendig arbeid og økonomisk vekst

Fra unionspresidenten

Kjære soroptimister!

Høsten er her og vi tenker tilbake på opplevelser og gode sommerminner.

Sommeren startet med et flott arrangement: Landsmøtet og Representantskapsmøtet i Kristiansund. Dyktige og kreative soroptimister la alt til rette for oss slik at det ble en vellykket helg og et etterlengtet gjensyn med soroptimister fra hele landet. En stor takk til SI Kristiansund.

Vi var så heldige å ha vår føderasjonspresident Carolien Demey på besøk, det var inspirerende, motiverende og en «opptur» for oss. Vårt landsmøte hadde SI-president Maureen Maguire sin appell: «Opening doors to a bright future», som hovedtema. Carolien Demeys brennende tale og engasjement smittet over på oss alle!

I dette nummeret av Soroptima er temaet bærekraftsmål nr. 8. «Et anstendig arbeidsliv og økonomisk vekst». FN lager internasjonale regler for arbeidslivet. Måten arbeidslivet utformes på er viktig for å nå bærekraftsmålet om å utrydde fattigdom, få mindre ulikhet, oppnå likestilling mellom kjønnene og å sikre anstendig arbeid for alle. En pioner innen dette arbeidet er Betzy Aleksandra Kjelsberg, som i 1883 var en av de seks kvinnene som stiftet Diskusjonsforeningen Skuld, som senere ble Norsk Kvinnesaksforening. Gjennom sitt arbeid som Norges første kvinnelige fabrikkinspektør, kjempet hun frem Fabrikktilsynsloven av 1892.

Vi får videre høre spennende historier om dagens kvinner som på hver sin måte og gjennom sine forskjellige yrker preger norsk arbeidsliv i dag. I teksten om SIE Growth Academy som ble avholdt i Kortrijk, Belgia 23.–24.juni, forut for Guvernørmøtet, gis det et lite innblikk i noe av programmet. Vi skal dele våre erfaringer fra dette seminaret fremover både på møter, nett og i Soroptima.

Vi tenker på den grusomme krigen som fortsetter i Ukraina og det er mange klub-

ber som er i gang med hjelp og støtte. La oss fortsette vårt gode integreringsarbeid. SIE prosjektet «Women in Warzone» ble forlenget og Norges representasjon i dette arbeidet er viktig. Task-Force-gruppen skaffer seg oversikt og koordinerer behovet, hvor støtten trengs og hva vi som soroptimister kan hjelpe med. Takk igjen for alle medlemmers store engasjement og raushet i dette arbeidet.

På landsmøtet fikk vi god hjelp av deltagerne med å besvare spørsmål om hva som er viktig for vår organisasjon fremover; hva kan vi få til av forenkling og fornyelse for å være en bærekraftig organisasjon for fremtiden? Prosessen med å bearbeide svarene er i gang, og vi prioriterer de områdene som dere mener vi må fokusere på. Dette spennende arbeidet skal resultere i en ny strategiplan, og resultatet fremlegges på Representantskapsmøtet på Ringerike 16.september 2023.

Vedtakene fra Representantskapsmøtet 2022 innarbeides. Ny utgave av Hvem, hva og når? 2023 med årshjul for unionen og klubbene er nå klar.

Vi minner om at det er viktig å få synliggjort alle våre gode prosjekter og at fristen for å sende inn Program Fokus Rapporter (PFR) er 31. desember 2022.

**We stand up for women.
We stand up for Soroptimists!**

Soroptimisthilsen

Grethe Mary Sørensen, Unionspresident

Foto forside: Vingun A. Mæhle

Norsk Soroptima kommer ut med fire nummer årlig og er medlemsblad for Norges 1600 soroptimister. Som del av Soroptimist International, en NGO (non governmental organisation) for kvinner, er vi tilknyttet FN med representanter i FN's organer i New York, Genève, Wien, Roma, Paris, Nairobi og Bangkok. Soroptimistene har spesiell konsultativ status i FN og er akkreditert i Europarådet. Organisasjonen er en upolitisk sammenslutning av klubber og arbeider for internasjonal forståelse, vennskap, fremme av menneskerettighetene, bedring av kvinners stilling i alle samfunn, respekt og forståelse for andres arbeid.

Innhold

- 4 Anstendig arbeid og økonomisk vekst
- 5 Et anstendig arbeidsliv i 2022
- 6 Betzy Kjelsberg
- 8 Frist meg ikke inn i ledelse...
- 10 Mari-Ann er skipper
- 13 Vellykket R&L 2022 i Kristiansund
- 14 Soroptimistprofilen Marianne Aspebakken
- 16 Norges første kvinnelige student
- 17 Hanna Lund og rallarvisene
- 18 Hvordan få en positiv medlemsutvikling?
- 20 Borge Soroptimistklubb
- 22 SIE Growth Academy

Fra redaksjonen

Tema i dette nummeret er bærekraftsmål nr. 8: Et anstendig arbeidsliv og økonomisk vekst. Da er det naturlig å løfte fram innsatsen til Betzy Kjelsberg. Hun var Norges første kvinnelige fabrikkinspektør, en stilling hun fikk i 1910 og hadde i 25 år. Hun var en våken og myndig dame som fikk utrettet mye, også gjennom internasjonalt arbeid i ILO (International Labour Organization). I dette nummeret møter du kvinner i svært forskjellige yrker: En fisker, en skolesjef og en sykepleier med innsats i demensomsorgen. Norge har et godt regulert arbeidsliv, men det er store forskjeller mellom yrkene når det gjelder hvor belastende jobben er. Kvinner i andre land står i større fare for å utnyttes. Soroptimister må ha en våken oppmerksomhet på kvinners arbeidsforhold i andre land. Ekstensjon er et sentralt tema, og denne gangen er det mange tekster om hvordan vi kan bevare medlemmene og utvide medlemstallet. La dere inspirere!

God lesing!

Ninna Garm, Britt Johansen og Jorunn Krosby

Anstendig arbeid og økonomisk vekst

I 2022 ble anstendig arbeid og økonomisk vekst vedtatt som et av FNs bærekraftsmål.

AV REDAKSJONEN

Målet er å fremme varig inkluderende og bærekraftig økonomisk vekst, full sysselsetting og anstendig arbeid for alle. Omtrent halvparten av verdens befolkning tjener så dårlig at de ikke kan leve av lønnen sin.

Det å skape trygge og gode arbeidsplasser er derfor en stor utfordring for alle land frem til 2030. I Norge er det Finansdepartementet som har ansvaret for å koordinere arbeidet med bærekraftsmålene.

Den internasjonale arbeidsorganisasjonen ILO er FNs organisasjon for arbeidslivet. Her møtes myndig-

heter, arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjoner for å utforme internasjonale regler for arbeidslivet. Hva bør gjøres for å nå dette målet?

- Vi må skape en rettferdig, økonomisk vekst og nye arbeidsplasser.
- Vi må inkludere de unge i arbeidsmarkedet, sørge for et trygt arbeidsliv, få flere kvinner i arbeid og redusere svart arbeid.
- Alle må ha like muligheter i arbeidslivet, så som lik lønn for likt arbeid, og et sikkerhetsnett ved sykdom og høy alder.
- Vi må ha forbud mot barnarbeid, tvangsarbeid og diskriminering på arbeidsplassen.

Det er viktig at vi beskytter arbeidsrettigheter, organisasjonsfrihet og retten til forhandlinger. Med dette fremmer vi et trygt og sikkert arbeidsmiljø for alle arbeidstagere.

Trepartssamarbeidet består av myndigheter, arbeidsgivere og arbeidstakere og er et viktig prinsipp for ILO.

Et anstendig arbeidsliv i 2022

Da Betzy Kjelsberg ble Norges første kvinnelige fabrikkinspektør i 1910, fant hun forhold som aldri hadde blitt akseptert i dag: Lange arbeidsdager, ofte uten betaling for overtid, lønn som det ikke var mulig å leve av, arbeidsformenn som trakasserte, ingen ferierettigheter og mørke, ofte skitne lokaler.

AV REDAKSJONEN

Betzy var med på å synliggjøre at reformer var nødvendig. Etter hvert ble Fabrikktilsynet erstattet av Arbeidstilsynet. Fagforeninger ble etablert, vi fikk Hovedavtale og Arbeidsmiljølov.

Lærere lever lengst, renholdsarbeidere og restaurantpersonale kortest

Men alt er ikke enkelt i dag heller. Når vi ser på SSBs (Statistisk Sentralbyrå) siste oversikt over yrker og levealder, viser det seg at det er mange års forskjell mellom yrkene der folk lever lengst og yrkene med kortest levealder. Aller lengst lever kvinnelige fysioterapeuter, lærere og lektorer. Kortest levealder har renholdere og serveringspersonell. I boka 'En såkalt drittjobb' forteller Lotta Engberg om livet som renholder på et stort Oslo-hotell. Det er høye krav og stort tidspress, det er en ensom jobb – og det er dårlig

betalt. Det er til å forstå at mange kanskje ikke holder ut et langt arbeidsliv i slike jobber, men går ut av arbeidslivet tidlig og ender med en dårlig pensjon.

Høye krav og liten kontroll er helseskadelig

Fra forskningen vet vi nå at yrker med høye krav uten mulighet for arbeidstakerne til å planlegge hvordan arbeidet skal legges opp, innebærer helserisiko. Renholdere, servicepersonale og sjåfører jobber ofte under et ekstremt tidspress, der avvik på noen minutter får store konsekvenser. Arbeidsgivers overvåking bidrar ytterligere til stress. I disse yrkene arbeider mange utenlandske arbeidstakere, de er ofte engstelige for å miste jobben og kvier seg for å melde fra om dårlige arbeidsforhold.

I hvilke yrker trives vi best?

Statens Arbeidsmiljøinstitutt har sett på hvilke yrker som gir høy jobbtilfredshet, motivasjon og tilhørighet. (STAMI 2022). Her ser skalaen ganske annerledes ut enn oversikten over yrker og levealder. Helt på topp finner vi frisører samt ledere innen utdanning og helse, deretter toppledere, bønder og fiskere! Høyt opp kommer også profesjonelle kunstnere. Barnehagelærere oppgir høyere jobbtilfredshet, motivasjon og tilhørighet enn

grunnskolelærere og langt høyere enn leger og psykologer som kommer lenger ned. Sykepleiere oppgir høyere jobbtilfredshet enn sykehuslegene. Når det gjelder legene, har svenske forskere konkludert med at arbeidsdagen deres nå er like kontrollert som den var for samlebåndsarbeideren i industrien og med like stort tidspress. Dette forventes å gi lavere levealder om 10–20 år. Sjåfører, kokker, servitører og renholdere, skårer ikke bare lavt med hensyn på levealder, men vi finner yrkene også nederst på skalaen over jobbtilfredshet.

Anstendig arbeid i andre land

I andre land, land som vi kjøper varer fra eller der norske bedrifter har sin produksjon, kan forholdene for arbeiderne ligne mer på forholdene i Norge på Betzys Kjelsbergs tid. Kvinner som syr, som produserer eller pakker varer i fabrikker, har ofte svært lange arbeidsdager i dårlige lokaler. De arbeider under tidspress og bor gjerne dårlig. Barnearbeid foregår fortsatt mange steder. Vi som forbrukere må være oppmerksomme og kreve endringer. Støtte til kvinnelige arbeidstakere i land med dårlig regulert arbeidsliv kan være mulige Soroptimistprosjekter?

Kilder:

1. SSB. Yrker etter levealder.
2. STAMI. Faktabok om arbeidsmiljø og helse.

Betzy Kjelsberg

Kvinnesaksforkjemper og fabrikkinspektør

De var litt av en gjeng, de unge kvinnene som dannet Diskusjonsklubben Skuld i 1883. De var uredde og fulle av pågangsmot.

AV REDAKSJONEN

klubben ville de trene seg i å ta ordet og argumentere slik at de 'ville prege historien'. I diskusjonsklubben fikk de prøvet sine meninger. De hadde kvinnefelleskapet i ryggen når de gikk ut i de store stridene om kvinnenes rolle i samfunnet. Allerede i 1884 ble oppfølgeren Norsk kvinnesaksforening stiftet, der ni av ti medlemmer i styret kom fra Skuld. Diskusjonstreningen hadde gitt selvtillit! En av disse unge kvinnene het Betzy Børresen (senere Kjelsberg).

Betzy velger en selvstendig kvinnerolle

Betzy ble gift med juristen Oluf F. Kjelsberg, senere sorenskriver i Drammen. Som mange av ektefellene til de tidlige kvinnesakskvinnene, støttet han kvinnesaken. Han var positiv til at Betzy var den første kvinne på så mange områder. Hun var en av de første kvinnene i bystyret i Drammen, men tiltrakk seg også oppmerksomhet ved å sykle i Drammen by, attpåtil med et selvsydd bukseskjørt. Hun gikk på fjellturer og deltok på mange arenaer som ikke var vanlige

for kvinner. Det handlet om livsutfoldelse, men også om å våge å bryte konvensjoner.

Norges første kvinnelige fabrikkinspektør

Betzy var aktiv i kvinnesaksforeningene og kjempet for kvinnelig stemmerett. Men sin største innsats gjorde hun som Norges første kvinnelige fabrikkinspektør, en stilling hun hadde i 25 år. Når vi i dette nummeret ser nærmere på bærekraftsmål nr. 8 'Et anstendig arbeidsliv og økonomisk vekst', er det naturlig å løfte fram innsatsen hennes for å forbedre forholdene for arbeiderne på fabrikkene. Hun var særlig oppmerksom på hvordan kvinnene hadde det.

Betzy Kjelsberg var en tydelig inspektør som krevde anstendige arbeidsforhold. Det innebar at arbeidet ikke skulle gå ut over helse eller verdighet. Hun stilte blant annet krav om at kokkene i gruveindustrien skulle slippe å ligge på rom med 11 mannlige arbeidere! Hun krevde lys og luft i fabrikklokalene, hun

anmeldte arbeidsgivere som tillot at barn jobbet om natten og ivret for et forbud mot barnarbeid. Betzy ble respektert både av arbeidsgivere og arbeidere, til tross for at hun kunne være kontant og krevende dersom ting som hun påpekte ikke ble ordnet opp i. Mange tiltak kunne koste penger, blant annet krav om utbedring av sanitærforhold der hvor det bare fantes utedo. Hun hadde særskilt oppmerksomhet på hygieniske forhold i bakeriene og meieriene. Mange steder var det ingen mulighet til å vaske hender. Tuberkulosesmitte var et stort problem, med spyttbakker som ofte ikke ble tømt eller vasket. Det var nok å ta fatt i.

Norges første kvinnelige representant i ILO

Stillingen som fabrikkinspektør brakte henne også til utlandet. Hun var eneste kvinne i den norske delegasjonen til den første ILO-konferansen (International Labour Organization), en FN-organisasjon i Washington i 1919. Hun ble den første kvinnen som tok ordet på konferansen. Senere ble det jevnlig

Foto: Oslo museum/Ukjent fotograf.

Betzy Kjelsberg var den første kvinnen som tok ordet på ILO-konferansen.

deltakelse på ILO-konferansene, etter hvert som delegasjonsleder. Det var en stor fordel at hun hadde engelsk mor og var trygg i det engelske språket.

«Hjem for arbeidere»

Betzy Kjelsberg var bredt sosialpolitisk interessert. På sine reiser i landet så hun hvor dårlig arbeiderne bodde. Industrireisningen hadde gått raskere enn boligbyggingen, og arbeiderne bodde ikke bare trangt, men ofte også helsefarlig.

Betzy engasjerte seg i «Prosjekt Hjem for arbeidere» i Kristiania. Til det trengtes det penger. Kommunen skulle svare for 70 % av kostnadene mens resten skulle dekkes ved at det ble lagt ut aksjer. Noen dager før aksjeinnbydelsene gikk ut, sendte Betzy brev til hoffet med forespørsel om hun kunne få «..foretræde hos hans majestæt kongen, en dag i denne eller neste uke». Begrunnelsen hun ga var helt enkelt at hun hadde et par saker hun gjerne ville snakke med Hans Majestæt om. Hun fikk positivt svar. (Kongen må

ha kjent til henne!) Få dager etter at Betzy hadde vært på slottet, kom det melding fra hoffet om at «kongen har skjenket 1000 kr. til hjem for arbeidere og at dronningen har stillet seg som beskytterinde for samme».

Foredragsholderen

Betzy var ikke den som sparte seg. På inspeksjonsreisene holdt hun også foredrag, blant annet om skolegang for barn i stedet for arbeid. Hun ivret for at litteratur skulle gjøres tilgjengelig for arbeiderne, og hun var opptatt av riktig ernæring. Hun ønsket forbud mot råskrelling av poteter!

Politisk nettverksarbeid

Betzy Kjelsberg hadde tett kontakt med det politiske miljøet, som flere av de tidlige kvinnesakskvinnene. De brukte aktivt de påvirkningsmulighetene de hadde gjennom sine nettverk. Flere av dem, blant annet Betzy Kjelsberg, ble selv aktive i politikken. Det var mange som hadde forventet at Kjelsberg ville komme til å bli sosialminister

Årsberetning for den kvindelige fabrikkinspektør 1916, s.125

i 1929, men tiden var ikke moden. Avisene var fulle av karikaturer av henne. Latterliggjøring er en effektiv hersketeknikk.

Som pensjonist var Betzy Kjelsberg en ettertraktet foredragsholder. Hun bevarte både sitt sosialpolitiske og kvinnepolitiske engasjement og hadde stor energi høyt opp i alderen.

Betzy Kjelsberg er oldemor til Siv og Nina Jensen. Engasjement og energi har gått videre til etterkommerne. Arv eller miljøpåvirkning?

Kilder:
Magnhild Folkvord, Betzy Kjelsberg. Samlaget 2016
Frid Ingulstad. Betzy. Fortellingen om en norsk foregangskvinne. Cappelen Damm 2015

Skolesjefen i Fredrikstad var på besøk i Borge Soroptimistklubb og fortalte om yrket sitt og veien dit.

Marit Mundahl – Etatssjef skole i Fredrikstad

Frist meg ikke inn i ledelse!?

Hva er det som frister med ledelse?

Det er nok ulike svar som kan gis på det spørsmålet.

AV MARIT MUNDAHL

For meg har veien inn i ledelse først og fremst handlet om faglig og samfunnsmessig engasjement. Jeg ønsker å bety en forskjell for dem jeg er leder for; skoleledere, lærere og andre ansatte. Motivasjonen for jobben som etatssjef ligger i at vi skal skape skolehverdager der elevene opplever motivasjon, mestring og lærelyst, – og samtidig rustes til å møte fremtidens utfordringer. Oppdraget vårt er både danning og utdanning.

Gjennom mine 40 år i yrkeslivet har jeg arbeidet med mennesker, mye av tiden som leder. Allerede som 12-åring ønsket jeg å begynne på lærerskolen. Samtidig ville jeg ikke trække helt i fotsporene til mine lærer-foreldre. Jeg valgte derfor barnehagelærer-utdanning og arbeidet etter det drøyt 10 år i barnehage. I 1997 ble det skolestart for 6-åringene og fra omtrent samme tid ble skolesektoren mitt arbeidsfelt. Jeg hadde oppgaver på kommunalt nivå bl.a. knyttet til

implementering av nytt læreplanverk, arbeidet som lærer og var rektor, før jeg i 2015 ble etatssjef skole i Fredrikstad kommune.

Faglig engasjement og et ønske om fornyelse og utvikling har vært en svært viktig motivasjonsfaktor for meg; både i arbeid og diverse videreutdanning. Vekselvirkningen mellom studier og arbeid gir bearbeiding av erfaringer. Teori og forskning bidrar til utvikling og fornyelse, enten det gjelder studier

Pandemien har gitt oss mange erfaringer. En av dem er betydningen av fellesskap.

i pedagogikk, ledelse eller juridiske emner. Litt filosofi er også nyttig for en leder.

Høsten 2020 – mens covid 19 fortsatt satte sitt preg på hverdagene våre – skulle skolene ta i bruk et helt nytt læreplanverk; LK20. Pandemien har vist oss hvor uforutsigbart livet kan være. Det er da interessant å se hvilke begrunnelser Utdanningsdirektoratet ga for det nye læreplanverket, skrevet en god stund før mars 2020:

I en tid preget av stadig større kompleksitet, stort mangfold og raske endringer, må barn og unge i våre skoler:

- være i stand til å møte og finne løsninger på dagens og framtidens utfordringer.
- utvikle relevant kompetanse, gode verdier og holdninger som har betydning for den enkelte og samfunnet
- forberedes til livslang læring og til å tenke nytt
- kunne anvende det de har lært i nye og ukjente sammenhenger.

Pandemien har gitt oss mange erfaringer. En av dem er betydningen av fellesskap. Jeg tenker spesielt på læringsfellesskapet mellom elever og profesjonsfellesskapet for skolens ansatte. Skoleledere trenger også sitt profesjonsfellesskap.

Under pandemien mistet mange elever tilgang til fellesskap med andre elever, både på skolen og i fritiden. Når pandemien etter hvert mistet taket på oss, ser vi at inkluderende fellesskap må reetableres i skolene. Jeg mener derfor at inkludering

og fellesskap, kombinert med fag og læring, må ha spesielt fokus de nærmeste par årene. Ut fra hva vi ser våren 2022, kan en spesiell oppmerksomhet på inkludering og fellesskap bli nødvendig i veldig mange år fremover. Skolens oppdrag er dannelse og utdanning. Vi skal ha en skole som utvikler elevenes lærelyst og legger grunnlag for livslang læring. Opplevelse av mestring gir mot til å gå løs på stadig nye utfordringer, faglig og sosialt.

Jeg lot meg friste inn i skoleledelse. Det er krevende, og det er meningsfullt! Ett utsagn fra en 1. klassing for en del år tilbake spissformulerer oppdraget vi har på en måte som fortsatt inspirerer meg: 6-åringen sa følgende: «Føler meg flink. Klarer nesten alt!»

Kilde Utdanningsdirektoratet:
<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/lareplanverket/stotte/hvorfor-nye-lareplaner>

Varslingssaken med den unge fiskeren Susann Mortensen førte til at Tromsø Soroptimistklubb ønsket å få vite mer om hvordan kvinnene i fiskeryrket har det. På medlemsmøtet 7. juni kom fisker Mari-Ann Johansen for å snakke om yrket sitt. Artikkelen baserer seg på hennes fortelling og et intervju med henne seinere på sommeren.

Mari-Ann er skipper, maskinist, fisker, kokk og sirihalet

For ti år siden, da Mari-Ann Johansen var 45 år kjøpte hun seg båt. Båten Hersøy er en sjark, som Mari-Ann fisker fra. Hun går ut til fiskefeltet fra heimplassen Tromvik, som ligger på yttersida av Kvaløya i Tromsø kommune. Tromvik ligger i underkant av en times kjøring fra Tromsø by.

AV AUD TÅGA, TROMSØ SOROPTIMISTKLUBB

Hva fikk ei dame i sin beste alder til å velge å bli sjark-fisker? Det er i dag rundt 400 kvinnelige fiskere. I 2020 var det 360 kvinnelige fiskere, som tilsvarer en andel under fire prosent av fiskerne. Mange av de kvinnelige fiskerne har vokst opp i fiskerfamilier, og flere har ektemenn som er fiskere. Så er også tilfellet for Mari-Ann. Mora holdt sauer på småbruket, mens faren rodde fisket. Han kunne være borte i seks til åtte uker i strekk. Mari-Ann hadde to søstre og en bror. Han fikk være med på havet, mens Mari-Ann og de to søstrene lærte huslige sysler, og lurte på når det blei deres tur til å prøve seg på havet.

Da Mari-Ann var 32 år gammel, fikk hun et astmaanfall som kunne tatt livet av henne og måtte fraktes i helikopter til sjukehuset i byen. Hun var ute av arbeid ei tid og tok lærerutdanning ved Høgskolen på Nesna. Hun jobba noen år med ulike kvinnerelaterte prosjekter som nettverksbygging og arenaer for etablering.

Mari-Ann bar på en drøm om en gang å kjøpe båt. Tilknytninga til havet og fisket vokste hun opp med, og da astmaen gjorde det vanskelig med fast jobb, valgte hun å ta steget ut i fiskeryrket. Til tross for at det er en hard jobb, er det greit å være fisker når helsa spiller på lag.

Mari-Ann, som nå er 55 år, har arbeidd seg opp litt etter litt. I likhet med andre kvinner har hun gammelt utstyr og lite kapital. Hun har i sine ti år som fisker drevet aleine, har stått opp i tre - firetida om natta for å gå ut på feltet. Hvor lang tid hun får ute på feltet er avhengig av lysforholdene. Tidlig om våren og seint på høsten er det knapt med tid. Det tar omtrent en og en halv time ut, like lang tid for å komme heim. I tillegg til en del klargjøring bruker hun til sammen tre til fire timer for å kunne fiske.

Mari-Ann driver det som kalles snørefangst, eller krokfangst. Det er fiske med line og jukse. Hun fisker

*Naturen på ytre Kvaløya.
Foto: Privat.*

fra en enmanns-sjark. Både menn og kvinner fisker fra enmanns-sjarker.

En som fisker aleine må også tenke sikkerhet og HMS, derfor har Mari-Ann ei sikkerhetsline spent opp mellom mastene. Hun er sjøl festa til denne lina, nesten som en løpe-streng. Denne lina hindra henne fra å falle i sjøen da hun var utsatt for ei

ulykke. Mari-Ann må heile tida tenke gjennom hva hun skal gjøre, være i forkant av handlingene og tenke forebygging. I gamle dager mente man at det kunne føre til ulykke dersom det kom kvinner ombord i båtene. Nå er det slik at kvinnene bidrar til å øke sikkerheten ombord i båtene. De er flinke når det gjelder sikkerhet, og stadig flere kvinner står i line. ▶

Ordforklaringer

Sirihaler:

Den som måtte tømme og skylle ho siri (dobøtta) i havet.

Rodde fisket:

Uttrykk fra den gang fiskerne rodde båtene.

Ulike fiskekvoter

I fiskerinæringa heter det seg at kvinner og menn har like

rettigheter, men kvinnene er ingen maktfaktor. Fartøykvoter tilhører båtene, og de er nødvendige for blant annet å kunne ta opp lån. Disse kvotene har en stor økonomisk verdi. Kvinnene som har kommet inn i næringa har ikke fartøykvoter. Størrelsen på båtene avgjør også hvor mye den enkelte kan fiske. Båten Hersøy er kortere enn 11 meter og tilhører det som kalles åpen gruppe. Over 2000 båter fisker i åpen gruppe. Disse har ikke fartøykvoter, men konkurrerer om å fiske innafor ei såkalt gruppekvote.

Dispensasjon fra likestillingsloven

All fisken som omsettes skal gå gjennom et fiskesalgslag som er en samvirkeorganisasjon. Det meste av fisken som omsettes går gjennom Norges Råfisklag. Råfisklaget hadde et styre som bestod av ti personer

inntil kvinnene ville inn i styret. Mari-Ann blei innstilt til fast plass i styret, men tapte plassen til en mann. I stedet blei hun valgt inn som første vara. Da blei det oppretta en ellefte styreplass. Man kunne jo tenkt seg at en av de ti plassene gikk til ei kvinne. Damene som vil inn i dette styret må vise CV og bevise at de duger, i motsetning til mennene rundt bordet. Samvirkeloven §69 er en av lovene i Norges lover. Den sier at er dersom det er mindre enn 5% av et kjønn i næringa, så trenger ikke næringa å følge likestillingsloven. Denne unntaksbestemmelsen eller dispensasjonen var det Norges Fiskarlag sentralt som fikk gjennom.

Kvinnenettverk

Det er gode dager som fisker, men dagene er ikke helt uten kamp. Damene i fiskeriene prøver å spille hverandre gode, etablere kvinnettverk og bygge arenaer kvinner trenger. Hvordan kombinere fiskeryrket med graviditet, småbarn, barnehage og skole? For de yngre kan det være godt å ha gammeltøtten som går foran. Susanne Mor-

tensen, 25 år, arbeidet som fisker ombord på en større båt. Hun fikk likestillingsprisen på LO-kongressen i 2022. I et større portrettintervju med henne i avisen Nordlys 9. juli sier hun at hun har betalt en høy pris for å varsle. Nå arbeides det med felles strategi på varslingssaker.

Nofima utarbeidde, på oppdrag av Nærings- og fiskeridepartementet, en rapport om likestilling i fiskeriene. Den blei levert 10. mai 2021. Nofima fikk i oppdrag å finne tiltak for å bedre likestillinga i fiskeriene. Referansegruppa for arbeidet bestod av personer som hadde særskilt ekspertise som prosjektet kunne dra nytte av. Referansegruppa bestod av personer som kjente utfordringene kvinnelige fiskere har. Mari-Ann var en av ressurspersonene i gruppa. Kvinnelige fiskere er organisert enten i Sjømannsforbundet, i Norges Fiskarlag eller i Kystfiskarlaget. Kvinnene organisert i Sjømannsforbundet fisker fra store båter. Mari-Ann er organisert i Norges Fiskarlag og hun sitter i styret for Fiskarlaget Nord.

Vellykket R&L 2022 i Kristiansund

10. juni i år møttes soroptimistene til R&L i et sommerlig Kristiansund.

Gleden var stor over at vi nå kunne møtes igjen i direkte samvær. Ideer utvikles bedre i fellesskap der det er fysisk nærhet. Det er inspirerende å møte medlemmer fra andre klubber og nettverkene styrkes.

I fjor gjorde Ålesund en glimrende jobb med å avvikle R&L 2021 digitalt. Det er trygt å vite at vi også har kompetanse til å gjennomføre store møter og konferanser når mulighetene til å møtes fysisk er begrenset. Vi vet jo ikke når det kan bli aktuelt igjen.

Unionspresident Grethe Mary Sørensen åpnet landsmøtet som Kristiansund SI hadde skapt en flott ramme rundt. Tema for årets møte var Utdanning, med SIE president Carolien Demey som hovedtaler.

Det var kunstneriske innslag med humor og alvor, og vi fikk muligheter til å oppleve byen og dens spesialiteter. Representantskapsmøtet med 18 saker ble gjennomført under kyndig ledelse av Kirsti Guttormsen.

Les mer om R&L 2022 på Norgesunionens hjemmesider. Der finner dere både program, protokoll og flotte bilder.

Fra festmiddagen.

Unionspresident Grete Sørensen med toastmasteren.

Hovedforedragsholder SIE presidenten.

SOROPTIMIST- PROFILEN

MARIANNE ASPEBAKKEN

DISTRIKTSKONTAKT FOR DISTRIKT ØST 2

30. september 2021 ble jeg overrakt Demensprisen 2020 for Hedmark fylke.

Denne prisen deles ut av Nasjonalforeningen for folkehelse og kriteriene er:

Demensprisen kan gå til en hverdagshelt som kan være en enkeltperson, eller en gruppe mennesker eller en enhet som for eksempel en institusjon, et dagsenter eller en avdeling.

Demensprisen er en honnør til en innsats utenom det vanlige. Det kan være enkeltindivider som gjør et stort uformelt og et frivillig arbeide i det stille, eller en offentlig virksomhet som gjennom sitt virke fremviser nytenking og engasjement på en respektfull og inkluderende måte som kommer både demenssyke og deres pårørende til gode, for eksempel et dagtilbud eller en sykehjemsavdeling tilrettelagt for personer med demens.

En veldig gjev pris og få. Jeg må jo tro på at jeg har gjort meg prisen fortjent, men det jeg håper mest er at har vært med på å gjøre en forskjell til det bedre for de med demens og deres pårørende som jeg har møtt i alle disse årene etter 1987. For demensomsorg og alderspsykiatri har vært mitt faglige fokus.

Som nyutdannet sykepleier startet karrieren på medisinsk avdeling Kongsvinger sykehus i januar 1983. Et sted jeg stortrivdes. Mer ved en tilfeldighet og av praktiske hensyn byttet jeg arbeidsplass til Skyrud psykiatriske sykehjem etter 4 år. At dette skulle bli min arbeidsplass i 26 år, hadde jeg aldri sett for meg. På Skyrud ble jeg først ansatt som avdelingsleder, så var jeg konstituert institusjonssjef før jeg gikk inn i en prosjektlederstilling som innebar

Nasjonalforeningens Demenspris overrekkes av Pål Øyeren og Mina Gerhardsen.

videreutvikling av Skyrud til et demenssenter med differensiert tilbud til personer med demens. Et demenssteam for utredning og diagnostikk, et dagtilbud, avlastingsopphold for pårørende og langtidsopphold for de som ikke lenger kunne bo hjemme. For å få dette til ble det et stort byggeprosjekt med nybygg og restaurering av det gamle. Pårørende, pasienter og ansatte deltok aktivt i alle ledd av byggeprosessen for å få dette til å bli noe som skulle bli et godt sted å være.

I 2005 sto demenssenteret ferdig. Den gang var det syv lokale lag av Norske kvinners sanitetsforening som sto som eiere og arbeidsgivere. Så all ære til dem for at de ga oss fagfolk muligheten, og at de var lydhøre for hvordan vi måtte tilrettelegge slik at kompetansen vi etter hvert

ervert oss gjennom deltagelse på ulike prosjekter drevet av Nasjonalt kompetansesenter for aldersdemens (som det den gang het), kom pasientene til nytte. Jeg hadde en leder som også gikk helhjertet inn i utviklingsarbeidet. Sammen ble vi et godt team.

Reisen har vært «utrolig», fra lite kunnskap om demens og demensomsorg til det etter hvert har blitt mye kunnskap, mye forskning og større forståelse for hva denne sykdommen er og gjør.

Min kompetanse kommer med mange års erfaring i klinikken både som leder, prosjektleder for ulike prosjekter, som sykepleier i møte med pasient og pårørende. Jeg har fylt på med en videreutdanning. Først i psykiatrisk sykepleie ved Høyskolen i Hedmark – og seinere Videreutdanning i demens og alderspsykiatri ved Høyskolen på Diakonhjemmet.

Som veldig mange andre, har jeg også hatt demenssykdom i familien. Både mor og svigerfar fikk demens av Alzheimer type og her fikk jeg god bruk for alt jeg hadde tilegnet meg av kunnskap innen demensomsorg. Jeg fikk også en viktig erfaring i det å være pårørende til personer med demens. Jeg så tidlig i min karriere at pårørendeomsorg var viktig. For pårørende som for oss fagfolk, gir kunnskap mestring.

I 1995, som en av de første i landet, var jeg med å etablere en pårørende-forening for personer med demens i Kongsvinger kommune. Her startet samarbeidet med Nasjonalforenin-

gen for folkehelsen i Hedmark. Denne foreningen er fortsatt i drift. Pårørendeskole og samtalegrupper driftes fortsatt i tett samarbeid med kommunen. Aktivitetene er utvidet med etablering av trim – og sanggrupper på sykehjem. Jeg har engasjert meg i etablering og drifting av aktivitetsvenner for personer med demens, dette kom som et resultat av TV-aksjonen 2013. Jeg er med som en frivillig for arbeidsgruppa aktivitetsvenn.

I dag jobber jeg som fagutviklings-sykepleier ved Nes sykehjem, men i tiden etter Skyrud demenssenter hvor jeg sluttet i 2012 har jeg vært lærer ved Fagskolen innlandet. Hadde et kull som tok helsefagarbeider som videreutdanning i demens og alderspsykiatri. I kombinasjon med andre stillinger har jeg jobbet i poliklinikken SAMAKS innen demens og alderspsykiatri ved sykehuset Innlandet, Sanderud psykiatriske sykehus. Kombinasjonen har vært 40 % poliklinikk, 60 % korttidsavdeling for personer med demens- så medisinsk avdeling og

til slutt 60 % fagutviklings-sykepleier. I dag jobber jeg kun som fagutviklings-sykepleier.

Nå skal jeg pensjonere meg 1. desember, og da skal ringen slutes. For planen er å ta vakter på Skyrud demenssenter på pensjonist-lønn. Der den lange og utrolig innholdsrike reisen innen demensomsorg startet, skal den fortsette så lenge jeg orker, føler at jeg har noe lære og noe å gi.

I januar 2006 ble jeg medlem av Kongsvinger Soroptimistklubb.

I klubben har jeg hatt verv som sekretær, visepresident og i oktober 2017 ble jeg president. I dag er jeg distriktskontakt for Distrikt øst 2, som består av Lillehammer, Trysil, Ringsaker, Hamar, Gjøvik - og Kongsvinger Soroptimistklubb. Å være Soroptimist har gitt meg muligheten til å bidra slik at i alle fall noen kvinner som ikke har de samme mulighetene til utdanning og frihet til å velge yrke, kan få dette ønsket oppfylt.

Tilgangen til høyere utdanning var viktig for de aktive unge kvinnene som kom sammen i diskusjonsforeningen SKULD. Eksamen artium og adgang til universitetet ville åpne dørene til et yrkesliv og posisjoner som hittil var stengt for kvinner. Det var først og fremst kvinnenes egen innsats som etterhvert åpnet dørene til utdanningsinstitusjonene.

CECILIE THORESEN (1858–1911)

Norges første kvinnelige student

AV REDAKSJONEN

Den første studenten ved et norsk universitet het Cecilie Thoresen. Hun ble immatrikulert på Universitetet i Kristiania i 1882. At Cecilie kom så langt, skyldes først og fremst hennes egen innsats, veien lå ikke åpen for en vitebegjærlig jente som ønsket seg utdanning. Da det ble anledning til å ta middelskoleeksamen, avla Cecilie eksamen allerede året etter. Men Cecilie hadde ambisjoner – hun ville ta eksamen artium. Selve eksamen foregikk på universitet, og der hadde ikke kvinner adgang. Cecilie hadde en far som støttet hennes ambisjoner, han skrev brev til Kirkedepartementet der han ba om at hans datter fikk ta sin eksamen artium. Avslaget kom på julaften 1880. Cecilie ga ikke opp, hun tok kontakt med kirkeministeren. Hun oppfattet ham som positivt innstilt, han ville selvfølgelig hjelpe lille frøken Thoresen, og han ga inntrykk av at han ville fremme en kongelig proposisjon. I stedet sendte han saken til Universitetet som svarte kontant: «Adgangen til å underkaste seg Universitets Examina skal være indskrenket til Mænd.»

Cecilie Thoresen Krog. Foto: Bilde fra boken «Kvinnelige studenter 1882–1932» utgitt av norske kvinnelige akademikers landsforbund, etter maleri av Erik Werenskiold.

Cecilie kontaktet deretter juristen og stortingspolitikeren Hagbart Berner som fremmet et privat lovforslag. Loven ble vedtatt og ble noe motvillig godkjent av regjeringen i 1880. Cecilie fikk anledning til å avlegge eksamen i 12 fag og fikk sin eksamen artium med gode karakterer. Da Cecilie ble immatrikulert i 1882 sa rektor Aubert at det som nå var

skjedd var et viktig skritt for at kvinner skulle få utfolde sine evner. «Dog uten at overskride sin naturlige Begrænsning», la han til.

Cecilie ble det første kvinnelig medlem i Det Norske Studenter-samfund i 1883. Samme år var hun med på å stifte diskusjonsklubben Skuld, som ble en viktig arena for kvinnessaksforkjemperne.

Hun studerte realfag og hadde også et toårs studieopphold ved Universitetet i København, men avbrøt før studiene var fullført og giftet seg med bror til kvinnesaksforkjemperen Gina Krog. Hun hadde forestilt seg at det gikk an å kombinere barn og studier, men innså at tre barn på tre år fylte tilværelsen.

Cecilie Thoresen Krog fortsatte å være aktiv i norsk kvinnekamp og ble etter hvert engasjert i politikk. I 1901 var hun vara for Venstre i Kristiania bystyre og fikk oppleve at kvinner fikk kommunal stemmerett.

Kilder:
MIA, Elverum museum, Store norske leksikon

Hanna Lund og rallarvisene

AV KARI HOLM, HARSTAD SOROPTIMISTKLUBB

Søndag 20. mars var jeg på konsert i forbindelse med Vinterfestuka i Narvik. Svensken Agge Teander fortalte om rallarenes historie med alle deres sanger om slegger og feisel og hardt arbeid, om rallarens Ros og kjærlighet, om arbeidet inne i Rombaksbotn og rallarene som bygde jernbanen fra Kiruna til Narvik havn. Banen var ferdig i 1902 og Narvik by ble til.

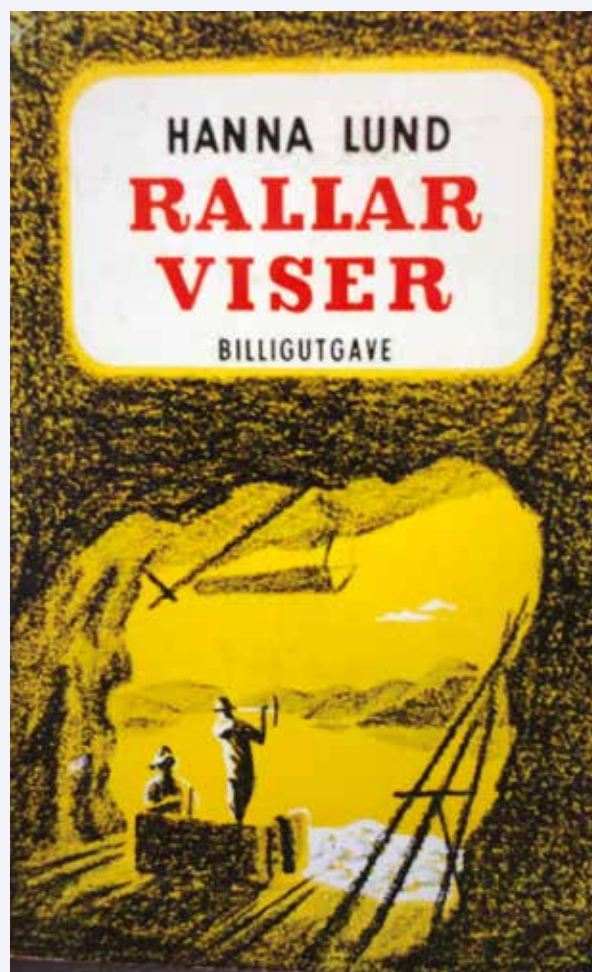
På et bibliotek i Oslo satt det en dame på 25–30 år som var veldig interessert iblant annet rallarlivet og alle visene.

Nå kommer jeg til poenget.

Damen var førstebibliotekar **Hanna Lund**. Da våknet jeg. Kunne det være vår Hanna Lund, som er opphavet til heftet:

«Hvilken personlig innsats forlanges det av en soroptimist?» Heftet alle nye soroptimister får utdelt?

Hanna Lund (1877–1967) var medlem av Oslo Soroptimistklubb siden 1933. Hun var meget opptatt av internasjonalt fredsarbeid, det var også denne siden av soroptimismen som interesserte henne mest. Hennes kontakt med rallarene i de år hun var vertinne i sin fars hus i Narvik, inspirerte henne til å samle og utgi heftet «Rallarviser», et monument over et miljø som ikke eksisterer lenger. Faren var knyttet til anlegget av Ofotbanen siden 1883. Han var ingeniør og planla og utførte den store malmkaien i Narvik.

Etter en diskusjon med Agge etter konserten, kunne han konstatere at det nok var henne (vår Hanna Lund), for hun var veldig engasjert i kvinnesaker.

HVORDAN SKAL VI FÅ POSITIV MEDLEMSUTVIKLING?

Vi er om lag 500 medlemmer færre enn vi var for 10 år siden. Vi har et mål om å øke medlemstallet med to medlemmer per klubb hvert år.

AV KRISTIN NESS, DISTRIKTSKONTAKT NORD-VEST OG BRITA WORKINN, DISTRIKTSKONTAKT

Dette oppnår vi ved å beholde medlemmene våre, i tillegg til å rekruttere nye medlemmer i alle aldre. For å få til dette har vi en «Handlingsplan for Ekstensjon». Vi har jobbet målbevisst med rekruttering i mange år. For å oppnå bedre resultater må vi være åpne for å gjøre noen ting på nye måter.

Til høyre Tone Myrland SI Gjøvik_Ung observatør på LR2022 (til venstre Hanna Jaatun Heigre).

De fleste blir soroptimister for å gjøre en forskjell. Det er viktig med inspirerende medlemsmøter og prosjekter som er relevante for programområdene våre.

Dessverre ser vi at en del nye medlemmer slutter etter kort tid. Vi vet at de blir demotivert om de ikke føler seg nok inkludert, eller ikke nok involvert eller at de ikke har tilstrekkelig innsikt i det som skjer utenfor egen klubb. Noen medlemmer slutter også på grunn av for stort arbeidspress, som gjerne skjer når klubber har få medlemmer som deltar i verv og oppgaver.

Hva kan vi gjøre for å unngå at medlemmer slutter?

Fadderordningen

Nye medlemmer bør få tildelt minst en fadder. Dette er særlig viktig å huske på for nye medlemmer som selv tar initiativ til å melde seg inn i klubben, og ikke blir invitert av klubbmedlemmer. Det er viktig at fadderne fortsetter å inkludere medlemmene i fellesskapet etter at de er tatt inn som medlemmer. En måte å gjøre dette på er å invitere dem til et møte utenom klubbmøtet, der man går igjennom organisasjonen vår. Vi har laget presentasjonsmaterieell man kan bruke til det, det ligger på intranett.

Det er viktig at alle i klubben inkluderer de nye medlemmene, og at en sirkulerer med hensyn til hvem en snakker med i pausene og hvem en setter seg ved siden av i klubbmøtene. Det kan oppleves vanskelig for nye medlemmer å komme inn i «klikkene» blant medlemmer som har kjent hverandre en stund. Det å føle seg sett og inkludert er viktig for at man skal trives, og velge å forbli medlem. Noen klubber har for eksempel god erfaring med at man trekker lapper med symboler som bestemmer bordplassering, slik at en får variasjon i hvem en sitter sammen med.

Det er viktig at vi tar vare på nye medlemmer, også etter at de har tatt steget fra reflektant til medlem!

Deltakelse i grupper eller verv

Både nye og eksisterende medlemmer bør få plass i arbeidsgrupper eller verv i klubben. Dette er en fin måte å bli kjent med andre medlemmer på, og få forståelse for hva som ligger i Soroptimismen. Det er motiverende å oppleve at man bidrar, og å jobbe sammen mot et felles mål.

UNG OBSERVATØR

På R&L møtene deltar de tillitsvalgte. Vanlige klubbmedlemmer har også mulighet til å delta, men uten stemmerett. I år hadde Unionen invitert Tone Myrland (31) fra SI Gjøvik til å delta som Ung observatør.

Soroptima tar kontakt for å høre hva Tone tenker etter å ha opplevd dagene i Kristiansund. Hun forteller at det hadde vært en flott opplevelse: «Jeg fikk en mye dypere forståelse av hva det innebærer å være soroptimist. Det er så mye som foregår på så mange plan og som danner en helhet. Det ser man ikke fullt ut som ny i en klubb. Jeg ble så stolt over å være soroptimist. Arbeidet

Tone Myrland SI Gjøvik – Ung observatør på LR2022.

for å styrke kvinner, ikke minst gjennom utdanning, er så viktig.» Tone anbefaler klubbene å la nye medlemmer få oppleve R&L for bedre å forstå den store sammen-

hengten vi inngår i som soroptimister. «Å være med på R&L er så inspirerende!»

Det er få yngre kvinner som er soroptimister. Vi spør Tone om det er slik at organisasjonens arbeid og organisering ikke passer så godt for de som er under 40? Tvert imot, mener Tone. «Yngre kvinner er opptatt av hva som skjer i verden og kvinners kår. Som soroptimist får du en mulighet til å være aktiv på en meningsfylt måte. Du får kunnskap om hva som skjer både i Norge og internasjonalt og inngår i en større helhet. Du får oppleve at det blir resultat av engasjementet.»

Landsmøte & Representantskapsmøte (L&R) er en flott arena for å bli bedre kjent med Soroptimismen, bli inspirert av søstre fra andre klubber og få innblikk i alle de gode prosjektene som Soroptimistene driver og støtter. Alle medlemmer er velkomne på L&R som observatører, og yngre medlemmer kan søke om å komme med som «ung observatør». Det er motiverende og kjekt å være på L&R sammen med en gruppe fra egen klubb.

Innholdet i medlemsmøtene, gode prosjekter og Soroptimistisk kvarter

Medlemsmøtene må ha innhold som inspirerer og er relevante for det Soroptimismen står for. Vi skal oppleve at vi er «En global stemme for kvinner».

I Soroptimistisk kvarter holder et

medlem et 15min innlegg om noe som foregår i Soroptimist, utenfor egen klubb. Der er mye spennende informasjon og hente på nettsidene våre både i Norge, SIE og Soroptimist International. Soroptima, Sorord eller de ulike Facebook gruppene har også mye interessant informasjon. I handlingsplanen ber vi om at klubbene har med Soroptimistisk kvarter i klubbmøtene sine. Dette bidrar til å gi medlemmene innblikk i hva som skjer i organisasjonen, både i Norge og internasjonalt. Og det setter klubbarbeidet i en større sammenheng. Som det ble sagt på landsmøtet i Kristiansund så er vi puslespillbrikker i et stort puslespill. Hver av oss er viktige for alt det flotte organisasjonen vår gjør rundt i verden.

Klubbens lokale og internasjonale prosjekter bør være relevante, konkrete og tydelige. Det oppleves som positivt å jobbe sammen mot et felles

mål. Samarbeid med andre kvinneorganisasjoner kan være nyttig og givende, og kan bidra til større synlighet.

Medlemmer bør oppmuntres til å delta på arrangementer i inn- og utland, for å oppleve det store nettverket av Soroptimister. Det gir en opplevelse av at vi tilhører en større sammenheng, et overblikk på puslespillet vi er en del av.

Det gjøres mange gode tiltak rundt i klubbene både for å rekruttere og for å beholde medlemmene. Økt oppmerksomhet omkring gode tiltak for å beholde medlemmer kan forhåpentligvis bidra til at vi endelig får oppleve medlemsvekst. Vi må gå fra teori til handling, og vi må være åpne for å gjøre ting på nye måter, og vi må dele suksesshistoriene fra de klubbene som lykkes med å øke medlemstallene!

Borge Soroptimistklubb

Da klubben ble startet i 1989 hadde vi 23 chartermedlemmer. Noen har falt fra, andre har sluttet og noen har kommet til. Pr. i dag har klubben 26 medlemmer og en reflektant.

AV REDAKSJONEN

Imidlertid:

**SI Borge har faktisk tre medlemmer som har sluttet og som nå har meldt seg inn igjen!
Hvorfor sluttet de og hva var grunnen til at de kom tilbake?**

Her er svarene fra de enkelte:

MARI

Jeg sluttet gradvis for over 10 år siden fordi jeg måtte prioritere jobb med reisevirksomhet og ungdom som måtte kjøres rundt. Jeg var FAU-leder på vår lokale skole i 6 år. Det ble mye frivillighet med hensyn til skole og fritidsaktiviteter for barna. Grunnen til at jeg til slutt meldte meg ut, var at ved obligatorisk oppmøte, følte jeg at det ble stress og dårlig samvittighet de gangene jeg ikke klarte å delta (selv om det var relativt sjelden).

Jeg fikk gode relasjoner i tiden min i klubben. De oppmuntret meg stadig til å komme tilbake. Det som gjorde utslaget, var at disse flotte damene ringte meg når det var foredrag i klubben som de visste ville interessere meg spesielt. Jeg fikk lov til å komme, og med en ny tilværelse med voksne barn var det godt å komme tilbake. Jeg gleder meg nå til å ha et felleskap den dagen jeg går av med pensjon og trenger noe verdifullt å delta i utover de private vennskapene og familien jeg har. Jeg synes Borge Soroptimistklubb er flinke til å fange tidens ånd, og få foredragsholdere som virkelig er interessante, spennende og dagsaktuelle. Faktorene med verdifullt påfyll, mulighet til å være en ressurs for verdens kvinner, samt et godt felleskap i lokal klubb er det viktigste for meg.

MARIANNE

Jeg sluttet i klubben i sin tid fordi det ble vanskelig å kombinere medlemskap med små barn og en krevende jobb som advokat. Jeg måtte derfor gjøre strenge prioriteringer av min tidsbruk og da måtte Soroptimistene dessverre vike. Da jeg i 2020 meldte meg inn igjen i klubben var min familiesituasjon litt annerledes fordi barna var blitt større, og jeg synes jeg kunne sette av tid til frivillig meningsfylt arbeid. I tillegg må jeg også erkjenne at jeg savnet den gode praten med de mange fine medlemmene.

HELENA

Jeg ble medlem i 2000. Jeg sluttet fordi jeg var litt lei etter å ha vært styremedlem lenge. De to siste årene som president 2013-2015. Jeg skulle vel kanskje tatt permisjon. Grunnen at jeg begynte igjen, var at jeg under pandemien savnet noe fast å gjøre og så er jeg opptatt av formålet med klubben i forhold til kvinners stilling i samfunnet.

NYHET!

Pakkekort til å lime på julepakkene! Bare å rive av og klistre på!

Til-og-fra-plass og info om vår organisasjon! Ark til å gi bort eller bruke selv!

Bestill på thorka2@online.no

- gjerne klubbvis, så sparer du porto!

... OG DU STØTTER UTDANNINGSFONDET!

Pynt opp på julegavene og markedsfør organisasjonen vår!

Hilsen jentene i Larvikklubben! :-)

Gledelig jul til deg og dine med våre egne **pakkekort** til å klistre på julegavene!

INSPIRERENDE PÅ SIE GROWTH ACADEMY:

Verktøykasse for ledelse, vekst og påvirkning

I juni var rundt 80 soroptimister fra klubber i Europaføderasjonen, samlet i Kortrijk, Belgia for to dagers «Growth Academy» på høyskolen Howest.

AV EKSTENSJONSKOMITEEN

Fra oss i Norge reiste Grethe Sørensen (Unionspresident), Berit Knutsen (Advocacy Coordinator) og Hanna Jaatun Heigre (Ekstensjonskomiteen). Vi var også representert blant foreleserne, med Kine Aasheim.

Dette var første gang Growth Academy ble arrangert. Ideen kom fra SIE styret, som mener vi må få større gjennomslagskraft for våre saker gjennom å lære mer om formidling i media og det offentlige rom, og bevisst bruke sosiale medier mer. Og ikke minst vi må våge å bruke endringsledelse i egen organisasjon. Føderasjonspresidenten Carolien

Fra paneldebatten.

Demey er en god rollemodell, ved å delta aktivt i sosiale medier og bruke tydelige budskap. Berte de Vos (SI FN representant i Geneve) pekte også på at det har blitt et skifte for påvirkning, og effektiv påvirkning skjer gjennom sosiale medier. Noen unioner er ekstra gode på sosiale medier, for eksempel SI Østerrike og SI Finland.

Det var et hektisk opplegg, med både fellesforelesninger og klasseromsmoduler. En av modulene var «How can we work together – cooperation across borders». Der hørte vi fra Bettina Fisher fra SI Sveits. Hun står bak et prosjekt for å gjøre sykdommen Lichen Schlerosus (LS) mer kjent. LS er en sykdom i underlivet, som rammer 1 av 50 kvinner (og også menn). Ubehandlet fører sykdommen til redusert livskvalitet og øker risikoen for kreft. Behandlingen er enkel og billig (kortisonsalve), men mange får ikke riktig diagnose. Det er skremmende lite oppmerksomhet

og kunnskap om denne diagnosen, også blant leger og gynekologer. Ved å samarbeide med andre organisasjoner (slik som Røde Kors) og å bruke det sveitsiske nettverket av soroptimister, har de sveitsiske soroptimistene bidratt til å få laget brosjyrer, trykket en barnebok, hatt innslag på nasjonal tv og mer.

En annen modul var «Training on how to address potential members – the Elevator Pitch». Her trente vi på hvordan vi kunne beskrive Soroptimist for noen vi traff i heisen, altså på 30 eller 60 sekunder. Hva fokuserer vi på da? Vi må både kunne noen fakta om hvem vi er, og så er det fint å formidle hvorfor akkurat jeg er soroptimist. I Norge har vi jo brosjyren, som er en fin støtte.

Parallelt med programmet ble vi oppfordret til å gå i det profesjonelle studioet på høyskolen, for å gjøre et revolverintervju. 15 minutter i studio, ble til en 3 minutter video man kunne ta med og publisere

Carolien Demey - vår
Føderasjonspresident.

«Being a soroptimist I can contribute to real change. As soroptimists we run projects that are far beyond the scope of what I could do on my own, towards topics that matter, and that I feel passionate about. Through our projects, our voice in the UN and through our local, national and international presence, we work together to improve the lives of women and girls.»

Hanna

i sosiale medier. SI Østerrike har blitt medievante. De laget et prosjekt med en vandring gjennom Østerrike i anledning 100 årsjubileet i 2021; 100 damer, 100 mil, 100 år. Soroptimistene ble intervjuet av media mens de vandret. Østerrike ble på Governors Meeting hedret med SIE Special Award «New Members & Visibility» prisen for dette prosjektet “The Road to Equality”.

Growth Academy la vekt på at vi må våge å lede. Eleonora Bonacossa (gründer av <https://areta.global/de/>) snakket i sitt innlegg «Inclusive and innovative leadership» varmt om at både hjerte og hjerne må være med i ledelse. Hun delte sine erfaringer om «The Coaching Skill» og denne workshopen ble avsluttet med rollespill.

Birgitte Mantilleri (fra Sugar-me.be) viste eksempler på viktige elementer som kjennetegner god prosjektledelse, og hva resultatet blir hvis vi overser noe. Kine Aasheim (kineaasheim.no) gjorde oss kjent med de fire typene som alle gode prosjekt trenger: Entusiaster, supportere, analytikere og implementererere.

Torsdag kveld var det felles middag på restauranten «Vork». «Vork» er

en bedrift som gir arbeidserfaring og kompetanse til mennesker som av ulike grunner har havnet utenfor arbeidslivet. I tillegg samarbeider de med lokale butikker for å redusere matsvinn. En restaurant i soroptimistenes ånd, med andre ord. Det opplevdes i det hele tatt som at hele opplegget vi tok del i var gjennomtenkt og veldig bra.

Det var mange inntrykk i løpet av et par hektiske dager. Men, det som gjorde sterkest inntrykk var alle de flotte soroptimistene vi traff, og historiene fra arbeidet rundt i klubbene og i landene hvor SIE er representert. Vi utvekslet både inspirasjon og kontaktinformasjon. Mange hadde egne soroptimist visittkort, en idé til senere turer.

Vi traff blant annet soroptimister fra Island som Ekstensjonskomiteen i Norge tidligere hadde vært i «SIE Roundtable – Extention» møter med på nettet. De fortalte at de har adoptert den norske «handlingsplan for ekstensjon» og oversatt den til islandsk! Vi ble kjent med mange i løpet av disse to dagene, blant andre soroptimister fra Kuwait og Tyrkia, som fortalte om aktive klubber med inspirerende prosjekter og andre utfordringer enn vi er vant til. Kuwait vant for øvrig SIE Violence Against Women-prisen for prosjektet «I stand with her» - Orange Kuwait.

Så utrolig flott å få være en del av et fellesskap og en organisasjon som gjør SÅ mye bra!

Den norske delegasjonen. Grethe Mary Sørensen, Kine Aasheim, Berit Knutsen, Hanna Jaatun Heigre.

Sorooptimist International støtter de globale bærekraftsmålene

Bærekraftsnålen kan kjøpes hos Karianne Fredheim i SI Borge for kr. 100,-. Epost: kariannefredheim@yahoo.no.

HVA SKJER?

25. november–10. desember 2022
Oransjedager

27.–29. juli 2023
Sorooptimist International Convention
Dublin, Irland.

LITT PRAKTISK

Vi oppfordrer klubbene til å sende inn stoff. Sorooptima ønsker omtale av distriktsmøter og lokale aktiviteter. Fortell om prosjekter og erfaringer, helst med bilder.

Send inn til:
sorooptima@sorooptimistnorway.no.

NESTE NUMMER

Frist for å sende inn stoff til neste nummer er **6. november 2022**.

Tema for neste nummer er:

Mindre ulikhet,
FNs bærekraftsmål nr. 10

AKTUELLE NETTADRESSER

Stoff til Sorooptima sendes til
sorooptima@sorooptimistnorway.no
SI Norgesunionen nettside
www.sorooptimistnorway.no
Sorooptimist International
www.sorooptimistinternational.org

Facebook

www.facebook.com/SorooptimistNorway

Europaføderasjonen

www.sorooptimisteurope.org

Sorooptimist Project Matching

www.sorooptimistprojects.org

Fokus:

www.fokuskvinner.no

FNs kvinneorganisasjon:

www.unwomen.org

FN-sambandet:

www.fn.no

ADRESSEENDRING?

- Har du skiftet adresse eller har planer om det må du henvende deg til sekretæren i din klubb som er den som kan endre data i medlemsregisteret. Sorooptima blir sendt medlemmene iht. til en sendeliste unionen sender Sorooptima-redaksjonen. Det er viktig at du ikke bare melder adresseendring til Posten, da ettersending utløper relativt raskt.. Verken unionens landssekretær eller redaksjonen har anledning til å endre data i medlemsregisteret.
- Sjekk dine egne data i din klubbs medlemsregister. Er det noe som ikke stemmer vil klubbens sekretær endre dette. Sekretæren har innloggingstilgang med eget brukernavn og passord som vedkommende får tildelt i begynnelsen av hvert sorooptimistår.
- Hvis du ikke ønsker å få Sorooptima i posten men kun digitalt vil sekretæren også endre dette i samme register.

